

Jaarverslag 2018

Regio Arnhem Nijmegen

Bureau Brussel
The Economic Board

Voorlopige jaarrekening & jaarverslag vastgesteld in Algemeen Bestuur op 27 maart 2019.

**GEZONDE
GRÖEI**

Samenvatting

En de regio ging naar buiten:
RegioSafari

Ook om aan de mensen buiten
al het moois te tonen.

Vol trots is het **magazine**
Gezonde Groei gemaakt.

Primaire **doelgroep** nooit
vergeten: Raadsleden.

Speciale informatie avonden
ten tijde van de verkiezingen.

Daarom zijn er vlogs van
de RegioOverleg(t) dagen.

Er is een
nieuwsbrief.

RegioOverleg(t)

Eerste keer in Zevenaar,
daarna was de regio te
gast bij Arnhem,
Wijchen/Arnhem,
Nijmegen.

4

Nieuwe gezichten

Burgemeesters, wethouders,
intermediairs, voorzitters,
secretarissen, raadsleden.

..en ook bij hen hart voor de
regio.

De één gaat, de ander komt. Bureau Brussel nam afscheid van
Cécile de Boer maar verwelkomde Geert Ritsema.

Steekwoorden over Bureau
Brussel:

- . eHubs project ☒
- . waterstof project ☒
- . innovatie project ☒
- . Lobby
- . European Green Capital
- . Werkbezoek EP

63 in Brussel bekeken > 700
mensen de VR-movie

Ja!
Regio Arnhem Nijmegen is de
beste circulaire regio van
2018.
De Circular Economy Award
circuleert (waarom ook niet)
in de regio bij allerlei
circulaire activiteiten in 2019.

Het moois van de regio is ook
te zien met een VR-bril.

In 2019 ook een kijkje nemen?
Dat kan. De regio beschikt
over twee brillen.

Inhoudsopgave

Jaarverslag 2018	1
Samenvatting.....	2
Inhoudsopgave	3
Inleiding.....	4
Jaarrekening 2018.....	5
Een terugblik.....	6
Magazine	6
RegioSafari.....	6
VR Road Tour	6
CE Award	6
We weten nu beter wat raadsleden willen	7
Kring van gemeentesecretarissen.....	7
RegioOverleg(t).....	8
Bestuurlijke tafel.....	8
PFO Duurzaamheid	9
PFO Economie.....	9
PFO Mobiliteit.....	11
PFO Wonen.....	13
Bureau Brussel.....	14
Bijlage 1 Organogram.....	17
Bijlage 2 Het team.....	18
Bijlage 3 Missie van Bureau Brussel	19
Bijlage 4 Jaarverslag 2018 The Economic Board	29

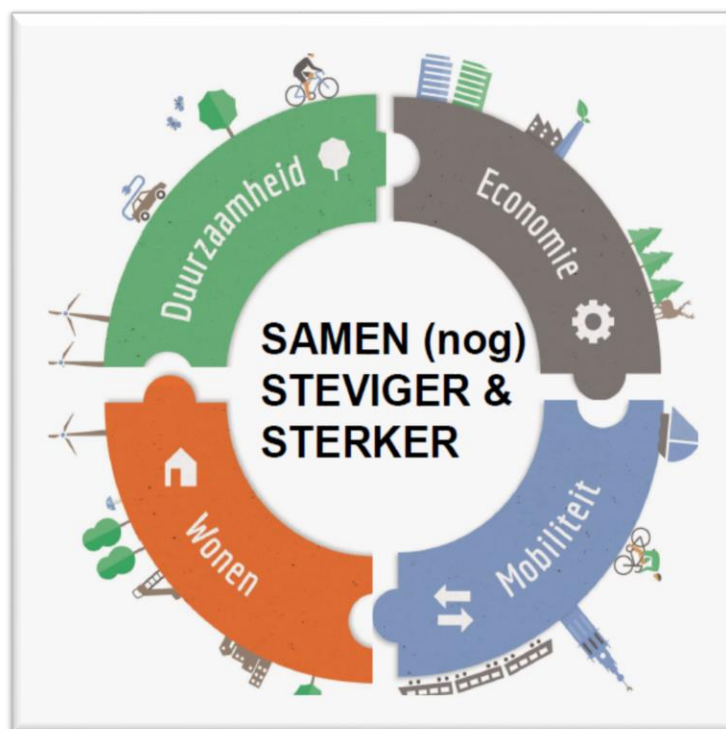
Inleiding

Dit jaarverslag is bedoeld om allen die betrokken zijn bij de regio, raadsleden, bestuurders, partners, te informeren over de voortgang van de regionale samenwerking in de regio Arnhem Nijmegen. Een samenwerking die zich sinds 2016 richt op vier domeinen waarop 18 gemeenten zich gevonden hebben om lokale uitdagingen op de schaal van de regio Arnhem-Nijmegen aan te pakken.

In 2018 vonden de gemeenteraadsverkiezingen plaats en maakten veel bestuurders plaats voor nieuwe bestuurders.

Onverminderd is er op diverse tafels en gremia verder gewerkt aan de opgaven die het Algemeen Bestuur in 2017 heeft vastgesteld naar aanleiding van de uitgevoerde evaluatie. Zo werd in juni voor de nieuwe bestuurders de *Gezonde Groei* ambitie gepresenteerd. Ook het vraagstuk van 'menskracht en middelen' kreeg, mede door de betrokkenheid van (de Kopgroep van) de Kring van gemeentesecretarissen aandacht en er werden stappen gezet om de lichte samenwerking ambtelijk beter te ondersteunen.

Dat er nog stappen te zetten zijn werd duidelijk tijdens de lunchpresentatie van vicevoorzitter Van Eert tijdens de RegioOverleg(t) op 12 december 2018. Met de lunchlezing getiteld "Samen (nog) steviger & sterker" schetste de scheidend fungerend voorzitter 'de staat van de regio'. De presentatie eindigde met een aantal overwegingen gericht aan de aanwezige bestuurders. Deze overwegingen gaan in 2019 een belangrijke rol spelen bij de vraag of een volgende stap gezet wordt in de ontwikkeling van een effectieve, eigentijdse en sterke samenwerking in de regio Arnhem-Nijmegen. Een samenwerking die bedoeld is om de unieke combinatie van economische kracht en kwaliteit van leven te behouden en versterken. Een samenwerking die inzet op duurzame en gezonde keuzes voor wonen, werken, mobiliteit en op weg naar een circulaire economie.

Jaarrekening 2018

De administratie van de regio wordt verzorgd door de gemeente Arnhem. Hieronder treft u het overzicht aan zoals dat door de gemeente Arnhem beschikbaar is gesteld. De cijfers komen - uiteraard - overeen met de boekhouding van de gemeente Arnhem. Accountantscontrole wordt uitgevoerd conform de daartoe strekkende regels van de gemeente Arnhem.

Baten	Begroot	Werkelijk
Gemeenschappelijke bijdrage	1.134,989,00	1.160.388,00
Totaal baten	1.134,989,00	1.160.388,00
Lasten		
Economic Board	748.193,00	773.592,00
Bureau Brussel	298.964,72	197.927,42
Bureau Regio	63.213,26	66.117,04
Regiodag	12.500,00	0
Melkfabriek ontmoeting	0	2.831,91
Communicatie	7.500,00	4.536,92
Gezonde Groei - traject	0	30.797,52
Overig	4.618,02	3.408,06
Totaal lasten	1.134.989,00	1.079.210,87

De inwonerbijdrage voor 2018, groot € 1,50 per inwoner, is van alle 18 gemeenten ontvangen, gebaseerd op het inwoneraantal per 1 januari 2017. Van dit bedrag is € 1,00 in twee termijnen overgemaakt aan de Stichting The Economic Board.

In 2018 is minder uitgegeven dan aan inwonerbijdragen is ontvangen. Het jaar sluit met een overschot van € 81.177,13. Dit overschot wordt toegevoegd aan het positief saldo dat is meegenomen vanuit 2017 en bedraagt daarmee per 1 januari 2019 € 136.734,91.

De redenen voor de afwijking van de begroting zijn:

- De kosten voor Bureau Brussel vallen lager uit omdat de invulling van de functie van Adviseur Europese Zaken, door het vertrek van Cécile de Boer, enige tijd op zich liet wachten.
- Er is voor gekozen de Regiodag 2018, in het jaar van de gemeenteraadsverkiezingen, niet te organiseren. Gekozen is een RegioSafari te organiseren. Deze safari voor bestuurders en raadsleden is geheel door een aantal regiogemeenten verzorgd.
- In 2017 is een start gemaakt met het opstellen van een gewenste regionale visie (een van de adviezen van het in 2017 uitgevoerde evaluatie). Dit bottom-up traject heeft in 2018 geleid tot de presentatie van het magazine *Gezonde Groei*, tijdens een bijeenkomst van alle nieuwe colleges bij de Melkfabriek in Arnhem.

Deze financiële verantwoording ziet op de begroting van het Gemeenschappelijk Orgaan. De programmagelden die door de PFO's, veelal via de 'collectezaak-methode' worden binnengehaald bij de deelnemende gemeenten of met een bijdrage van de provincie Gelderland, worden via het betreffende PFO verantwoord.

Een terugblik

Magazine

Belangrijke mijlpaal voor de regio in 2018 was de lancering van de Gezonde-groei-ambitie, gepresenteerd via het gelijknamige magazine. *Gezonde Groei* staat voor het behouden en versterken van de unieke combinatie van economische kracht en kwaliteit van leven in de regio Arnhem-Nijmegen: inzetten op duurzame en gezonde keuzes voor wonen, werken en mobiliteit, op weg naar een circulaire economie.

RegioSafari

Bestuurders van regiogemeenten nodigden bestuurders van andere gemeenten (overheden, kennisinstellingen) uit om, in het eerste jaar na het aantreden van de nieuwe colleges, de parels in eigen regio te ontdekken. Dit is de reden dat voor 2018 geen RegioReis is georganiseerd. Vertrekpunt zijn de 4 thema's waarop we samenwerken: Economie, Mobiliteit, Duurzaamheid en Wonen (& Leefomgeving).

Zo'n 80 deelnemers (alles bij elkaar) brachten in 4 reisdagen in september bezoeken aan o.m.: Elst Centraal, Park Lingezegen, Park15, NEXTgarden, IPKW, ROC Rijn IJssel, Businesspark 7-poort, Nathan, Europakade, Graafstaete, Nieuwgraaf, Alliander, Dijkmagazijn Beuningen, Energiek Beuningen, ARN en Green Capital.

VR Road Tour

16 gemeenten, 777 afgelegde kilometers, 1500 kijkers.

Op 8 januari werd de VR-RoadTour officieel afgetrapt in Zevenaar. 777 kilometer en 1499 kijkers verder werd op 24 mei voor de allerlaatste keer de virtualreality-film "*It takes a keen eye*" tijdens de VR-RoadTour vertoond in een van de zestien van de achttien partnergemeentes van The Economic Board. We blikken terug op een succesvolle reis.

Tijdens de VR-RoadTour plaatsten we inwoners, politici en andere geïnteresseerden uit de regio Arnhem - Nijmegen letterlijk middenin dit bijzondere en krachtige gebied. Bezoekers konden plaatsnemen op het meubel, de speciale vr-bril opzetten en moesten zich dan goed vasthouden! Ze stegen namelijk naar grote hoogte om de omgeving en innovaties hier eens goed te bekijken. Kijkers waren zichtbaar onder de indruk van de bijzondere beelden:

CE Award

Regio Arnhem Nijmegen is uitgeroepen tot de beste circulaire regio van Nederland. Tijdens het BT Event op 8 november 2018 in Rijswijk, werd de titel Beste Circulaire Regio aan Regio Arnhem Nijmegen toegekend. In aanloop naar deze dag zijn velen aangemoedigd hun stem uit te brengen.

De winnende regio werd voor vijftig procent bepaald door publieksstemmen. De vakjury

bepaalde de overige vijftig procent, met als criteria onderwerpen als circulariteit in visie, interactie met de omgeving, shared facilities, biodiversiteit en welbevinden en gezondheid. De regio Arnhem - Nijmegen scoorde hoog. De jury roemde de concrete initiatieven, samenwerking, vestigingsklimaat en circulariteit zien als een verdienmodel. *“De regio heeft de jury ervan overtuigd dat het zijn van koploper ook echt wordt waargemaakt. De regio Arnhem - Nijmegen is een échte voorloper op het gebied van de circulaire economie. Verduurzaming lijkt de regio in het DNA te zitten”*, oordeelt de jury.

We weten nu beter wat raadsleden willen

In het Algemeen Bestuur van 28 februari 2018 is de notitie *Verbetering Informatievoorziening* behandeld. De door Christiaan Stolk opgestelde notitie is tot stand gekomen na een interactief proces in de tweede helft van 2017 met raadsleden en griffiers. De notitie bevat een aantal concrete voorstellen bevat voor verbetering van de communicatie. De maatregelen zijn door het Algemeen Bestuur onderschreven en direct in de praktijk gebracht. Rond de gemeenteraadsverkiezingen zijn door de voorzitters vlogs opgenomen om de nieuwe raadsleden op een persoonlijke wijze te informeren. Ook de 2 nieuwbrieven (regio en Bureau Brussel) verschijnen met een vaste regelmaat en de informatie hierin richt zich meer en meer op gemeenteraadsleden.

Door de secretaris is een programma opgesteld dat kon worden gebruikt in het inwerkprogramma van de nieuwe gemeenteraden. Een aantal griffiers hebben van dit aanbod gebruikt gemaakt. De gesprekken met de nieuwe gemeenteraadsleden leverden weer nieuwe input op om de raadsleden beter te betrekken bij de regionale samenwerking op de 4 domeinen.

De wethouders Duurzaamheid, Economie, Wonen en Mobiliteit vergaderden op 12 december met hun collega's uit de regiogemeenten. Na afloop van het PFO is elke voorzitter voor de camera verschenen en heeft vertelt wat er zo al op de agenda stond en welke afspraken zijn gemaakt.

"Complimenten; vlog is weer eens een meer persoonlijke wijze van informeren" - Joan Berings - Teunissen, Westervoort.

"Complimenten voor de opzet om met blogs derden te informeren en bij de les te houden. Ook de blogs zelf zijn prima verteerbaar" - Herman Katteler, Heumen.

Kring van gemeentesecretarissen

Na het bezoek, in het najaar van 2017, van de gemeentesecretarissen aan Brussel hebben de gemeentesecretarissen besloten elkaar regiobreed met enige regelmaat te treffen. De keuze is gemaakt om aansluiting te zoeken bij het RegioOverleg(t). Vanuit de Kring is een 'Kopgroep' samengesteld bestaande uit de gemeentesecretarissen van Arnhem, Berg en Dal, Lingewaard, Nijmegen en Zevenaar. Ook is afgesproken dat de gemeentesecretaris van Lingewaard, dhr. Jan Wynia, namens de Kring aansluit bij het Algemeen Bestuur en het Voorzittersoverleg.

De gemeentesecretarissen hebben zich in 2018 met name beziggehouden met het visietraject en het vraagstuk van de ondersteuning van de samenwerking met menskracht en middelen. Mede door de inspanningen van de Kring heeft het Algemeen Bestuur ingestemd om per 1 januari 2019 de ondersteuning van de PFO's steviger te organiseren. Elk PFO wordt ondersteund door een secretaris, komende uit een van de regiogemeenten uit de regio, met een tijdsinzet van 16 uur. De kosten worden vanaf dat moment door alle regiogemeenten gedragen. Ook de formatie van de regiosecretaris is verruimd naar 0,8 fte. In de laatste vergadering is door de Kring aan het Algemeen

Bestuur aangeboden dat de Kring in het voorjaar met een analyse en voorstel komt dat een antwoord geeft op de uitdagingen van de huidige regionale samenwerking.

RegioOverleg(t)

Op 28 februari 2018 was de gemeente Zevenaar gastheer van het eerste RegioOverleg(t). Op deze dag komen de 4 PFO's en het Algemeen Bestuur bijeen op één locatie. Hiermee is uitvoering gegeven aan één van de concrete aanbeveling uit de evaluatie om de ontmoeting, het netwerken en de informatieoverdracht beter te faciliteren. Mede door het goede gastheerschap van de gemeente Zevenaar was het een geslaagde dag, tevens de laatste ontmoeting in de bestuursperiode 2014-2018. De 3 daaropvolgende dagen van het RegioOverleg(t) vonden plaats in Arnhem, Wijchen/Arnhem en Nijmegen. Gebleken is dat dit concept wordt gewaardeerd (al bleek het na de verkiezingen voor een klein aantal bestuurders een uitdaging om te kiezen uit de parallelle bijeenkomsten).

Bestuurlijke tafel

2018 was het jaar van de gemeenteraadverkiezingen. Colleges en gemeenteraden moesten hun netwerksamenwerking overdragen aan een nieuwe ploeg. In de laatste vergadering van de vorige bestuursperiode (op 12 februari 2018) zijn door alle 4 PFO's afspraken gemaakt, zowel inhoudelijk als financieel, over de periode 2018 en 2019. Om de overdracht te ondersteunen is vanuit het Algemeen Bestuur een brief gezonden waarin de samenwerking in de regio wordt beschreven en de actuele afspraken zijn vastgelegd.

Door de samenstelling van de nieuwe colleges veranderde de samenstelling van de 4 PFO's. Nieuwe PFO-voorzitters moesten gekozen worden en de Agendacommissie van een PFO is opnieuw bemenst. In de eerste vergadering van de 4 PFO's in juni 2018 werd uitgebreid stilgestaan bij de afspraken die in de vorige bestuursperiode zijn gemaakt.

Het Voorzittersoverleg wordt na de verkiezingen gevormd door mevr. Harriët Tiemens (Mobiliteit), mevr. Gea Hofstede (Wonen), dhr. Titus Burgers (Duurzaamheid), dhr. Jan van Dellen (Economie) en de voorzitter en vicevoorzitter van het Algemeen Bestuur resp. burgemeester Ahmed Marcouch en burgemeester Carol van Eert.

In de vergadering van het Algemeen Bestuur van 12 december 2018 werd het fungerend voorzitterschap door vicevoorzitter Van Eert overgedragen aan burgemeester Marcouch van Arnhem.

Op 4 december 2018 had, met enige vertraging, de jaarlijks ontmoeting van het Voorzittersoverleg met Gedeputeerde Staten van Gelderland plaats. Dit bestuurlijk overleg is bedoeld voor informatie-uitwisseling en afstemming over thema's binnen de 4 domeinen en de crossovers daartussen en beleidsterreinen die de 4 domeinen raken.

PFO Duurzaamheid

Stappen gezet

Tijdens het laatste PFO Duurzaamheid voor de verkiezingen in 2018 was afgesproken om de routekaart energieneutrale regio Arnhem-Nijmegen als basis te nemen voor de regionale samenwerking tot 2023. Tevens dienden de contouren van een uitvoeringsprogramma als basis voor vier regionale energieprojecten. Na de verkiezingen hebben 16 gemeenten hiervoor 3 ton vrijgemaakt. Montferland en Mook en Middelaar deden niet mee omdat zij op dit gebied in andere regio's samenwerken. Na de verkiezingen is veel tijd besteed aan (governance) afspraken over de Regionale Energie Strategie (RES) Arnhem Nijmegen en de relatie met de regionale routekaart en de investeringsagenda Arnhem-Nijmegen-Provincie.

De RES was een van de regionale energieprojecten van het uitvoeringsprogramma. De RES is een belangrijke bestuurlijke afspraak met het rijk in het kader van het Nationaal Klimaatakkoord op hoofdlijnen die voor de zomervakantie 2018 is ondertekend door onder andere de VNG. Doel van het nationaal klimaat akkoord is 49% CO2 reductie in 2030. Afgesproken is dat PFO Duurzaamheid de opdrachtgever is van de RES. De opdracht is om medio 2019 als regio de opgave tot 2030 in te vullen die het

rijk in het kader van nationaal klimaatakkoord oplegt aan de regio Arnhem Nijmegen. Een bestuurlijk regieteam bestaande uit gemeenten Arnhem, Nijmegen, Wijchen, Renkum, Zevenaar, Overbetuwe, de provincie, Alliander en 2 waterschappen adviseert het PFO hierover. Harriët Tiemens is voorzitter van het regieteam.

In december besloot het PFO tot het werven van een procesregisseur RES. Deze stuurt de werkgroep RES aan, bestaande uit 6 ambtenaren, de waterschappen, Alliander en de Provincie. Zij ondersteunen het regieteam RES. In 2019 wordt het regieteam en de werkgroep RES geïnstalleerd.

Het PFO besprak in 2018 niet alleen onderwerpen op het gebied van de energietransitie. In 2018 besloot het PFO wederom tot deelname aan de ABNAMRO Circular Economy Award en won deze prijs. Dit leverde in oktober veel publiciteit op. De regio Arnhem Nijmegen werd geroemd om haar circulaire economie activiteiten en hoe zij er in slaagt samenhang aan te brengen in de activiteiten. Daarnaast is het PFO geïnformeerd over de plannen voor onderzoek naar de potentie van diepe geothermie in de regio Arnhem Nijmegen. In 2019 wordt het potentieel in kaart gebracht.

PFO Economie

De kracht van samenwerken

De Regio Arnhem Nijmegen staat er economisch goed voor en ook de toekomstverwachtingen zijn gunstig. De regio biedt kansen om de economie naar een hoger plan te tillen, concurrerend te blijven en perspectief te bieden aan mensen. De leden van het PFO Economie hebben zich in regionaal verband sterk gemaakt om dit gunstige klimaat te optimaliseren, onder meer door een goede samenwerking, afstemming en kennisdeling met bedrijven, kennis- en overheidsinstellingen. Er is intensief contact geweest met de PFO's Duurzaamheid, Mobiliteit en Wonen, The Economic Board en Bureau Brussel. Dit is noodzakelijk om goed in te kunnen spelen op relevant beleid vanuit rijk, provincie en de Europese Unie. Er is groot draagvlak voor blijvende investering in de samenwerking en bundeling van krachten.

Daarbij geldt dat in 2018 een nieuwe bestuursperiode is gestart en daarmee veelal nieuwe bestuurders zijn aangetreden. Een gedeelte van dit jaar heeft dan ook in het teken gestaan van ontmoeting en kennismaking om de goede samenwerking in de toekomst voort te kunnen zetten.

Het vliegwiel van de regionale economie moet in beweging blijven

In de regio Arnhem-Nijmegen is sprake van een overaanbod van bedrijventerreinen, kantoren en locaties voor perifere detailhandel. Dit staat nieuwe, gewenste economische ontwikkelingen in de weg en heeft daardoor grote nadelige gevolgen voor de aantrekkingskracht van onze regio. Begin 2018 is het Regionaal Programma Werklocaties (RPW) vastgesteld. Beoogd doel van het RPW is het creëren van ruimte voor het ontwikkelen van nieuwe initiatieven door te zorgen voor een goed evenwicht tussen vraag en aanbod voor de werklocaties met maximaal rendement voor de werkgelegenheid.

In 2018 is gewerkt aan de ruimtelijke uitwerking van het RPW, waarin dit op kavelniveau verder is uitgewerkt. De eerste monitoring van de cijfers met betrekking tot vraag en aanbod heeft in 2018 plaatsgevonden. In 2019 zal deze monitoring opnieuw worden uitgevoerd. Daarmee is een volgende stap gezet richting het doel van het bereiken van evenwicht per 1 januari 2021.

Klaar voor de toekomst met breedband

Een goede, moderne ICT-infrastructuur draagt bij aan de economische ontwikkeling en de leefbaarheid in de regio. Het PFO stelt dat de beschikbaarheid van snel, stabiel, betaalbaar en toekomstbestendig internet in de hele regio één van de voorwaarden is voor economische groei. In (delen van) het buitengebied is onvoldoende dekking. Het PFO heeft daarom de krachten gebundeld en samen gewerkt aan het verbeteren van de bestaande infrastructuur in het buitengebied. Daarbij is kennis uitgewisseld en waar nodig en wenselijk samen opgetrokken in de onderhandelingen met leveranciers voor breedband. Daarmee is een sterke impuls gegeven aan de verbetering van de bestaande infrastructuur in het buitengebied.

Richting geven aan regionale economische ontwikkeling

Het PFO heeft zich in 2018 ten doel gesteld om drie ambities te formuleren als gezamenlijke stip op de horizon. Door op die manier te focussen en keuzes te maken geven we richting aan de gezamenlijke inzet voor de economie in de regio. De volgende drie ambities zijn geformuleerd:

1. Profileren, vitale binnensteden, citymarketing (inclusief retail), vrijetijdseconomie (recreatie en toerisme)
2. Arbeidsmarkt en werkgelegenheid
3. Circulair en duurzaam

Het jaar 2019 benutten we om de visie op deze drie thema's verder uit te werken. Daarbij geldt dat het PFO Economie niet noodzakelijkerwijs ook de uitvoering van deze visies op zich gaat nemen. Sommige thema's behoren ook niet exclusief tot het PFO Economie. Maar door wel een visie neer te leggen vanuit economisch perspectief bepalen we de strategische koers voor onze regio.

PFO Mobiliteit

De bereikbaarheid van de regio staat steeds meer onder druk, een gezamenlijke aanpak is urgent en noodzakelijk!

Bereikbaarheid is een absolute voorwaarde voor het leefklimaat en de economische positie van de regio Arnhem Nijmegen.

Zonder ingrijpen zal de stedelijke bereikbaarheid in de regio Arnhem Nijmegen de komende jaren fors onder druk komen te staan. Arnhem en Nijmegen staan in de top 10 van meest filegevoelige steden van Nederland. Door de diverse rivierkruisingen in de regio is het Mobiliteitsnetwerk beperkt robuust. Kleine ongevallen hebben vaak grote consequenties. Daarnaast zorgt al het verkeer voor negatieve effecten op de CO₂- uitstoot en het leefklimaat in de steden en kernen. Méér schone kilometers in onze dagelijkse verplaatsingen is het uitgangspunt.

De stedelijke regio is bij uitstek het schaalniveau om de uitdagingen wat betreft bereikbaarheid, betrouwbare reistijden en duurzame mobiliteit aan te pakken. Tegelijkertijd zijn er kansen om de innovatiekracht van de regio te benutten op het gebied van o.a. smart mobility/verkeersmanagement, duurzame voertuigtechnologie en kwaliteitsimpulsen voor het fietsnetwerk en hoogwaardig Openbaar Vervoer. Structurele samenwerking en een gezamenlijke ambitie, visie en agenda is hiervoor nodig.

Vorig jaar (2017) zijn we daarom gestart om onze ambities, doelen en onze prioriteiten nader te bepalen in een integrale Bereikbaarheidsaanpak voor de regio Arnhem Nijmegen. In deze Bereikbaarheidsaanpak zijn 8 regionale prioriteiten aangegeven die van regionaal belang zijn op het gebied van bereikbaarheid. Deze aanpak is een mooie eerste stap om als 18 gemeenten samen te werken aan het investeren in de bereikbaarheid.

Uitwerking regionale bereikbaarheid en samenwerking in de regio (2018)

In opdracht van het portefeuillehoudersoverleg Mobiliteit en in aanvulling op de Bereikbaarheidsaanpak, is er in het najaar van 2018 een analyse gemaakt waarbij gekeken is naar de regionale bereikbaarheid en de uitvoeringskracht in en van onze regio (P. Wessels 2018).

In dit onderzoek is o.a. het volgende geconstateerd:

- De Bereikbaarheidsaanpak uit 2017 is een goede eerste stap, maar mist een gezamenlijk gedragen ambitie en visie en regionale uitvoeringskracht en daarbij horende financiële middelen. Daarmee ontbreekt ook een integrale en onderling afgestemde mobiliteitsagenda in de regio Arnhem Nijmegen.
- Hogere overheden zoals, de provincie Gelderland, het ministerie van I&W en Rijkswaterstaat zien onze regio weliswaar als aanspreekpunt voor grote overkoepelende thema's op het gebied van openbaar vervoer (zowel bus als trein), auto en fiets. Echter deze instanties gaven ook aan dat onze regio nog niet als een eenheid opereert, met een gezamenlijke (uitvoerings-)agenda, visie en ambitie én een goede organisatie (vertegenwoordiger).
- Wellicht is het voorgaande punt ook een van de redenen dat de uitvoeringskracht en besluitvorming over mobiliteitsprojecten & programma's op dit moment vooral plaatsvindt op provinciale (en nationale) overlegtafels, waar de regio op dit moment nog onvoldoende afgestemde inbreng kan leveren.

In het onderzoek werd naar aanleiding van de hiervoor aangegeven constatering geadviseerd om op korte termijn aan de slag te gaan om de positie - en daarmee de bereikbaarheid - van onze regio te verbeteren.

Acties in 2018

- **Werven van een regionaal regisseur duurzame mobiliteit en het ombouwen van de Bereikbaarheidsaanpak naar een Mobiliteitsagenda**

Een van acties is het werven van een regionaal regisseur duurzame mobiliteit. Deze regisseur zal niet alleen verantwoordelijk zijn voor onder andere het uitbreiden van de Bereikbaarheidsaanpak met een ambitie, visie en bijbehorende uitvoeringsagenda, maar zal tevens de Bereikbaarheidsaanpak op onderdelen moeten actualiseren. Verder zal de regionaal regisseur de vertegenwoordiger van de regio zijn richting Provincie en de Rijksoverheid. Omdat mobiliteitsopgaven, maar dat geldt ook voor andere regionale opgaven op het gebied van wonen, werken en duurzaamheid, steeds meer vragen om een integrale aanpak, zal de nieuwe regisseur ook nauw gaan samenwerken met de overige regionale "portefeuilles".

- **Uitwerken 8 prioriteiten Bereikbaarheidsaanpak**

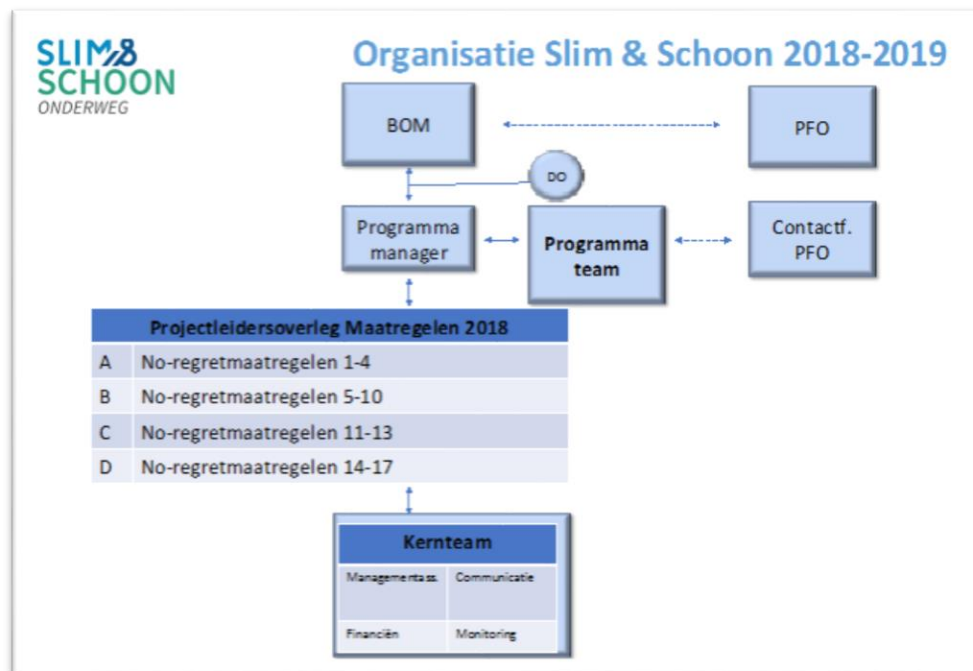
De Bereikbaarheidsaanpak uit 2017 heeft, ondanks het gegeven dat het nog geen voldragen "mobiliteitsagenda" betreft, al wel geleid tot de nodige acties en uitwerkingen van de daarin aangegeven prioriteiten. In het onderstaande vier uitgewerkte "prioriteiten".

Zo is in 2018 de **Samenwerkingsagenda Fiets**, als uitwerking van prioriteit "een toekomstbestendig en veilig fietsnetwerk" regionaal vastgesteld. En wordt verder gewerkt aan een bijbehorende regionale uitvoeringsagenda om te komen tot een netwerk van snelfietsroutes en afgestemde regionale fietsstimuleringscampagnes en maatregelen.

Ook zijn er samen met de Economic Board, het bedrijfsleven in en buiten de regio, de provincie Gelderland en andere overheden, stappen gezet om de **internationale treinverbinding naar Frankfurt (ICE)** te verbeteren (sneller, vaker en betrouwbaarder). Tijdens het bestuurlijk overleg MIRT van afgelopen november heeft ook de minister aangegeven de ambitie van de regio (provincie en regio Arnhem Nijmegen) te delen van een hogere frequentie van deze verbinding. Samen met de regio zal in beeld gebracht worden wat de mogelijkheden zijn om deze ambitie te realiseren.

In samenwerking met de regio heeft de provincie een **regionaal Actieplan Hoogwaardige OV corridors** (bus) opgesteld. In dit plan is een netwerk aangegeven van 10 hoogwaardig openbaar vervoer (HOV) corridors in de regio en in beide steden (stadsnetten). Met het concept plan heeft de regio eind december 2018 voorlopig ingestemd. Definitieve vaststelling en verdere uitwerking van de 10 HOV corridors zal volgend jaar (1e helft 2019) plaatsvinden.

Om het **Programma Samen, Slim en Schoon** te versnellen is in september 2018 door de programmamanager invulling gegeven aan een slagvaardiger uitvoeringsorganisatie. Zie onderstaand schema:

Voor alle zogenaamde **no-regret maatregelen** (bijvoorbeeld continueren werkgeversaanpak, last mile campus Heijendaal, legacy Velo city) in de regio is in 2018 een subsidieaanvraag ingediend bij de provincie. Op deze aanvraag is voor € 1,4 mln. positief beschikt.

Op basis van gezamenlijk geformuleerde ambities, bereikbaarheidsknelpunten en kansen in de regio is in 2018 ook gestart met het maken van een regionaal **meerjarenprogramma Slim & Schoon Onderweg (2019-2022)**. In een programmateam, wat hieraan uitvoering zal moeten geven, zijn naast Arnhem en Nijmegen, het Rijk (I&W en RWS), de provincie en het bedrijfsleven (VNO NCW) vertegenwoordigd. Medio 2019 wordt het programma, als onderdeel van de regionale bereikbaarheidsaanpak, voorgelegd voor besluitvorming aan het PFO-mobiliteit en het Bestuurlijk Overleg Mobiliteit Arnhem-Nijmegen (BOM).

PFO Wonen

Sturing op een kwalitatief goede en toekomstbestendige woningvoorraad

De wethouders Wonen uit de regio hebben in 2017 de speerpunten voor wonen in de regio benoemd:

- Het is belangrijk dat de regio zich goed op de kaart zet als een gemêleerde en groene regio die aantrekkelijk is om te wonen en voor de diverse bedrijven om zich te vestigen.
- Economische groei is belangrijk voor de regio.
- De vraag is dan welke woningen nodig zijn en waar heb je die nodig in de regio om hierin ondersteunend te zijn.
- Zijn die woningen dan ook goed bereikbaar?

In 2018 is hieraan invulling gegeven door het opstellen van een regionale en subregionale woonagenda. De regionale woningmarkt bestaat uit drie subregio's: Nijmegen en de gemeenten ten zuiden van de Waal; Arnhem met omliggende gemeenten en De Liemers. De subregio's verschillen qua woningvoorraad en verwachte demografische ontwikkeling en daardoor is een subregionale agenda het beste schaalniveau voor concrete afspraken over de woningbouw. Per subregio worden de speerpunten benoemd, zoals de gewenste kwaliteit van de woningen, de afstemming tussen gemeenten en provincie over de woningverdeling en -planning. De subregionale woonagenda's zijn in het voorjaar van 2018 vastgesteld.

Na de gemeenteraadsverkiezingen kwam het PFO Wonen in de nieuwe samenstelling voor het eerst bijeen op 20 juni. Gea Hofstede, wethouder Wonen in Rheden, is unaniem gekozen tot voorzitter van het PFO.

Het PFO heeft een strategische agenda voor de hele regio opgesteld in samenwerking met de provincie onder leiding van een procesregisseur. Deze strategische agenda maakt de verbinding tussen de subregionale afspraken en de speerpunten van het PFO en belangrijke maatschappelijke ontwikkelingen als de energietransitie en de economische ontwikkeling. Verbinding met de andere PFO's wordt dan ook steeds belangrijker.

In de subregionale woonagenda's en de strategische regionale agenda heeft de regio de slag gemaakt van sturing op aantallen te bouwen woningen naar sturing op een kwalitatief goede en toekomstbestendige woningvoorraad en ieders aandeel daarin.

In de tweede helft van het jaar is vervolgens een start gemaakt met uitwerking van onderdelen van de regionale woningbouwafspraken. Het ontwerpen van een monitor is opgepakt en het opstellen van een handreiking Voorzienbaarheid. Verder is de Regionale Huisvestingsverordening geëvalueerd en zijn de contouren voor de nieuwe Huisvestingsverordening bepaald.

Ook kennisdelen blijft een waardevolle functie van het PFO. Oriëntatie op actuele vraagstukken zoals huisvesting van arbeidsmigranten, standplaatsenbeleid en de Omgevingsvisies, staan op de agenda voor de komende tijd.

Bureau Brussel

Advisering over thema's en ontwikkelingen in Europa

2018 was een jaar om verder te bouwen aan de Europese agenda van de regio. Na de verkiezingen in maart zijn er nieuwe prioriteiten en activiteiten vanuit de gemeenten en PFO's. Het werk met kennisinstellingen en ondernemers is ook versterkt. Maar ook: na het vertrek van de EU Vertegenwoordiger in april 2018 is Bureau Brussel uiteindelijk weer op volle sterkte gekomen in september. Ondertussen hebben we dit jaar aangegrepen om meer inhoud te geven aan de Europese agenda en ons verder in Europa op de kaart te zetten door werkbezoeken (o.a. Europarlementariërs), conferenties (zoals de European Week of Regions and Cities) en ingediende projectvoorstellen.

Wat landt er in de regio?

Dit alles gebeurt in de context van de relatie regio's en Europa. Uit onderzoek in opdracht van de Provincie Gelderland blijkt dat de afgelopen vijf jaar €250 miljoen euro in de Regio Arnhem

Nijmegen aan Europese middelen is geland, wat zorgt voor een totale investering van 1,6 keer dat bedrag en ongeveer 5.500 extra fte aan werkgelegenheid. Dit zijn nadrukkelijk geen ‘Bureau Brussel resultaten’ maar laat wel het speelveld zijn en het belang om als regio hier blijvend op in te blijven spelen.

In 2018 resulteerden onze activiteiten wel in nieuwe aanvragen voor nieuwe Europese projecten, kennis en subsidies. Vanuit de regio zijn er in 2018 tien nieuwe voorstellen ingediend in Europa¹, waarvan er voorlopig 5 zijn goedgekeurd².

Zichtbaarheid

Een van de belangrijkste redenen dat onze regio het zo goed doet, is volgens ons dat we op het internationale toneel steeds zichtbaarder worden. Het onbetwiste hoogtepunt in 2018 op dit vlak was natuurlijk het feit dat Nijmegen zich een vol jaar lang European Green Capital mocht noemen. Het Green Capital-team -inclusief de bestuurders - heeft daarbij optimaal de kans benut om in dit belangrijke jaar op heel veel plekken in Europa (en soms ook daarbuiten!) te laten zien waar de regio Arnhem - Nijmegen voor staat: een unieke combinatie van duurzaamheid, leefbaarheid en economische vitaliteit.

Maar natuurlijk waren er het afgelopen jaar meer hoogtenpunten. Sterker nog: het zijn er te veel om op te noemen, en de volgende opsomming is dan ook maar een kleine greep. De regio Arnhem - Nijmegen kreeg de ABN AMRO Circular Economy Awards voor beste circulaire regio van Nederland. Er vond een succesvolle European Mobility Week plaats met onder anderen een feestelijk volksontbijt op de Waalbrug, Europarlementariërs brachten een tweedaags werkbezoek aan onze regio, er waren gesprekken met Eurocommissarissen en meer dan 700 stakeholders in Brussel (waaronder vertegenwoordigers van de Europese Commissie en Europese regio's) maakten kennis met onze regionale innovaties via onze virtualreality-stand over Food, Health en Energy.

Samenwerking

Stuk voor stuk gebeurtenissen om trots op te zijn. En toch schuilt het grootste succes niet in deze hoogtenpunten. Want hét belangrijkste succes van onze regio is het feit dat steeds meer bedrijven, burgers, kennisinstellingen, maatschappelijke organisaties en overheden de waarde en noodzaak van samenwerking inzien en elkaar weten te vinden. Succes is nooit vanzelfsprekend. Om het te behouden moet je misschien nog wel harder werken dan om het te verkrijgen. Bureau Brussel speelt daarbij graag een rol. Maar wij kunnen dat niet zonder uw hulp. Ideeën voor Europese projecten en samenwerkingsverbanden moeten in de regio geboren en gedragen worden. Wij zien dat gelukkig steeds meer gebeuren.

Vooruitblik

Gaan we in 2019 van start met een Europees Living Lab Circulaire Economie? Wordt onze Energy Hotspot versterkt met Europese investeringen in energieopslag? Komt er steeds meer Europa naar het grootste Nederlandse zorginnovatie-congres, ons regionale Health Valley-event? Worden in een EU-project e-Hubs voor deelvoertuigen gelanceerd in de regio? Allemaal reële mogelijkheden in het nieuwe jaar en wie weet wat er nog meer in het verschiet ligt.

¹ Knowledge Innovation Community Urban Mobility (KIC UM), Waterstof Vuilniswagen (Hector), hubs voor mobiliteit deelsystemen (eHUBS), waterkrachtcentrales (FLASH), Cultureel Erfgoed Limes (Faces and Fences), Toepassen kennis universiteit in de stad (Innovation Camps), Stimuleren zorginnovatie (InDemand), European Sustainability Award Rheden, Railterminal Gelderland en waterstof binnenvaart (H2Ships)

² Waterstof vuilniswagen (HECTOR), hubs voor deelmobiliteit (eHUBS), gebruik kennis universiteit in stad (Innovation Camps), stimuleren zorginnovaties (InDemand), waterstof binnenvaart (H2Ships).

Of u nu een bedrijf heeft, bij een universiteit werkt, een overheid vertegenwoordigt of een burgerinitiatief runt: aarzel niet om Bureau Brussel te benaderen voor ondersteuning en advies bij de zoektocht naar Europese mogelijkheden. Wij helpen u graag verder

In de bijlage hieronder geven we per doelstelling een overzicht van resultaten uit 2018 op onze activiteiten op projecten, profilering, partners, public affairs en policy.

Arnhem, 27 maart 2019

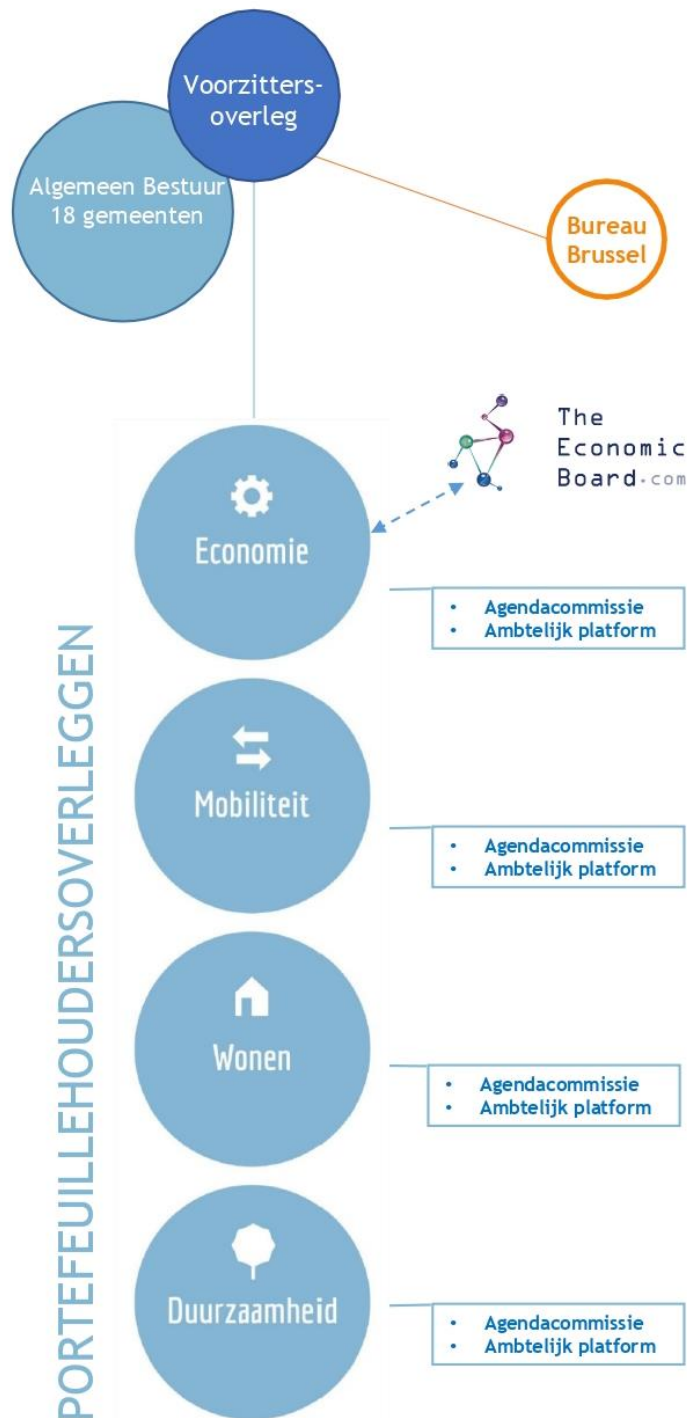
Bijlage 1 Organogram

Inrichting van het Gemeenschappelijk Orgaan Regio Arnhem Nijmegen

Provincie

Rijk

Europa

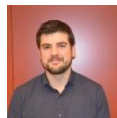
Bijlage 2 Het team

Henk van den Berg
Secretaris

Tot 1 april 2018
Cécile de Boer
Bureau Brussel
Adviseur Europese Zaken

Arnout Smit
Bureau Brussel
Adviseur Europese Zaken

Per september 2018
Geert Ritsema
Bureau Brussel
Adviseur Europese Zaken

Rachel Drosterij
Managementassistent &
Communicatie

PFO-secretarissen

PFO Duurzaamheid
PFO Economie
PFO Mobiliteit
PFO Wonen

Patrick Aelmans.
Nevin Tosun.
Alex Mulders, later opgevolgd door Suzanne Hesseling.
Gert van Putten, later opgevolgd door Renée Veldkamp.

Bijlage 3 Missie van Bureau Brussel

Even terug: Missie Bureau Brussel

Bureau Brussel behartigt de belangen van de regio Arnhem Nijmegen in Europa. De Regio Arnhem Nijmegen is een samenwerkingsverband van 18 gemeenten. In opdracht hiervan werkt Bureau Brussel voor gemeenten, kennisinstellingen en het bedrijfsleven uit de regio. The Economic Board is een van de belangrijkste partners in de regio.

Wie zijn de belangrijkste stakeholders?

Bureau Brussel werkt direct voor de verscheidenheid aan stakeholders in de regio: regionale netwerken en samenwerkingsverbanden als the Economic Board en de PFO's, maar ook direct voor individuele gemeenten, kennisinstellingen en ondernemers. De regionale inbedding van Bureau Brussel is de kracht.

Waar liggen de prioriteiten?

Bureau Brussel is breed inzetbaar op de Europese kracht van de Regio Arnhem Nijmegen: Health, Energy en Duurzame Mobiliteit (naast meer individuele acties op onder meer circulaire economie, creatieve industrie, toerisme). Veel van de werkzaamheden bestaan er uit om samen met de (regionale) stakeholders inhoud te geven aan de Europese lobbyagenda op deze thema's.

Die inhoud gebeurt op de 5 P's: EU Projecten, Profileren, Partnerschappen, Public Affairs, Policy.

Bureau Brussel ondersteunt, verbindt en versterkt initiatieven met zo groot mogelijke regionale impact op bijvoorbeeld het vestigingsklimaat, economische ontwikkeling of de duurzaamheidsambities. Verbinden van regionale partners met Europa is hierbij het kernwoord.

What's in it for us?

Organisaties zoals (niet uitputtend) the Economic Board, Radboud Universiteit, RadboudUMC, HAN, Van Hall Larenstein, Groene Allianties de Liemers, Health Valley, IPKW, Clean Mobility Center, individuele bedrijven en gemeenten zijn de uiteindelijke ambassadeurs voor het Europese werk. Zij komen meer in verbinding met Europa en zien de opbrengst (subsidie, kennis, netwerk, profiel of anders). Maar dit is niet altijd per deelnemer in harde resultaten uit te drukken. Uiteindelijk gaat het om de bijdrage aan de regionale ontwikkeling als geheel. Naast dat Bureau Brussel Europese mogelijkheden verkent met regiogemeenten, werken we nadrukkelijk met de triple helix partners.

Hoe gaan we te werk?

Door actief in Brussel te zijn Profileren we ons op onze thema's. We zoeken daar Partners, bijvoorbeeld bij andere regio's en de Europese Commissie. Zodat we uiteindelijk kunnen lobbyen voor concrete Projecten die uit de regio komen. Daarvoor updaten we continue onze ambities op Health, Energy, Duurzame Mobiliteit in een Europese context (welke projecten, welke profilering, welke partners, waarvoor lobbyen we). Dit leidt tot subsidieprojecten maar ook bijvoorbeeld conferenties die we mogen organiseren.

Voorbeeld duurzame mobiliteit:

- Profileren: 2017 organiseren we in de regio Velo-city, de grootste internationale conferentie over fietsbeleid
- Partners: We zijn actief lid van het netwerk Polis over duurzame mobiliteit
- Regio project: In 2018 dienen we het EU project eHUBS in over deelmobiliteit, samen met Polis
- Resultaat: In 2019 krijgen we het eHUBS project goedgekeurd en worden er in de regio hubs uitgerold

Voorbeeld thema energy:

- Profileren: Nijmegen wordt succesvol European Green Capital 2018, Bureau Brussel lobbyt en organiseert in Brussel onder meer een teaser event
- Partners: We zijn in Brussel actief op duurzaamheid en energy binnen verschillende netwerken als ICLEI en ERRIN

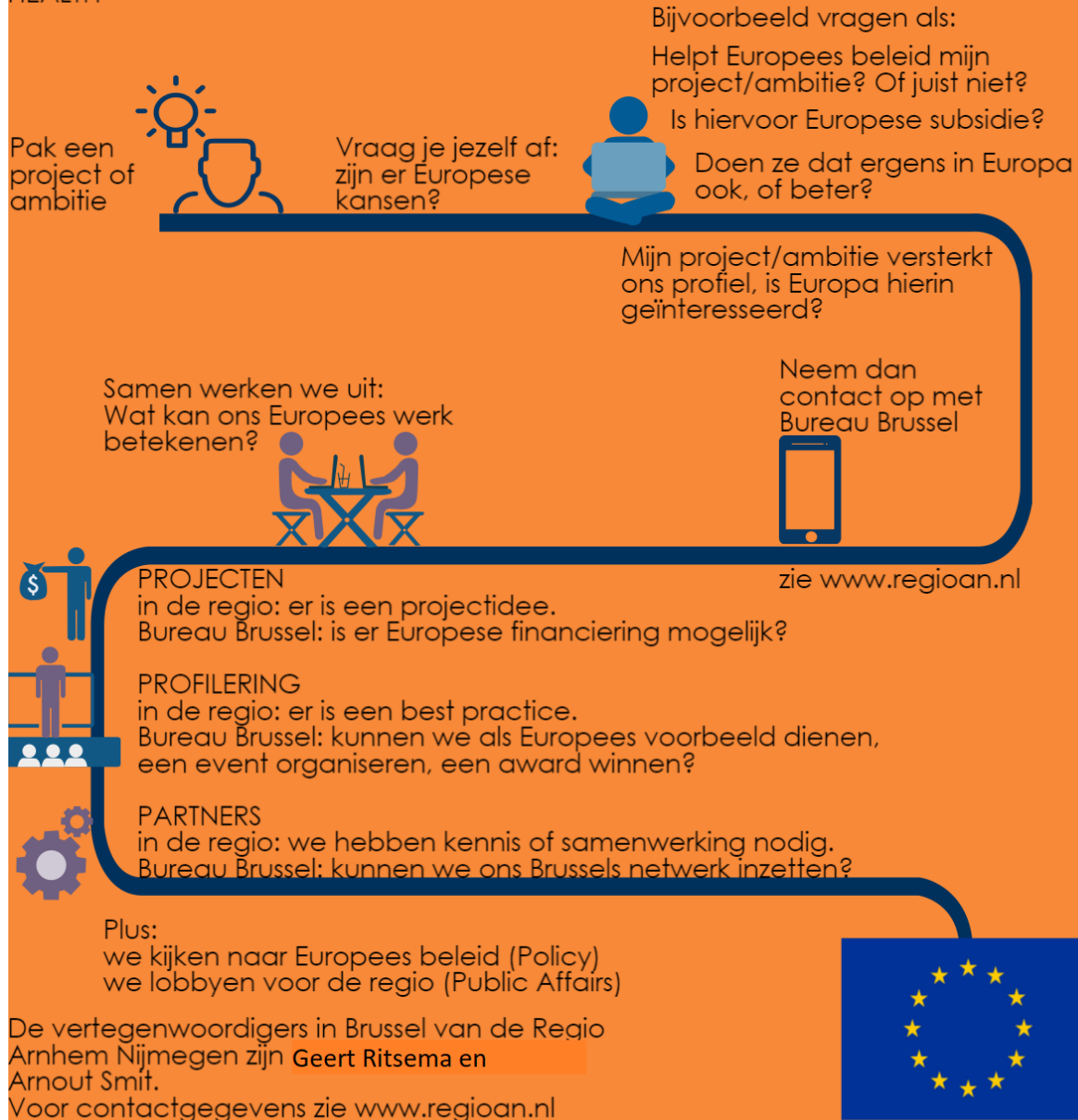
- Regio: De regio kent een succesvol Europees aanbestedingstraject om gezamenlijke inkoop van energie te combineren met regionale duurzaamheidsstimulering
- Resultaat: In 2018 mogen we het Ecoprocura congres in de regio organiseren over duurzame inkoop met aanwezigen uit heel Europa (regio's, Europese Commissie, etc.)

Voorbeeld health:

- Profilering: We zijn in Brussel actief op health in netwerken als ERRIN en CORAL, met workshops en presentaties
- Partners: We spreken met de Europese Commissie en verschillende Europese regio's over samenwerking
- Regio: De regionale kennis- en zorginstellingen zijn al actief met Europese fondsen
- Resultaat: We zijn in staat het Health Valley event door te ontwikkelen naar een Europees event met Europese gasten die samenwerking met onze regio zoeken

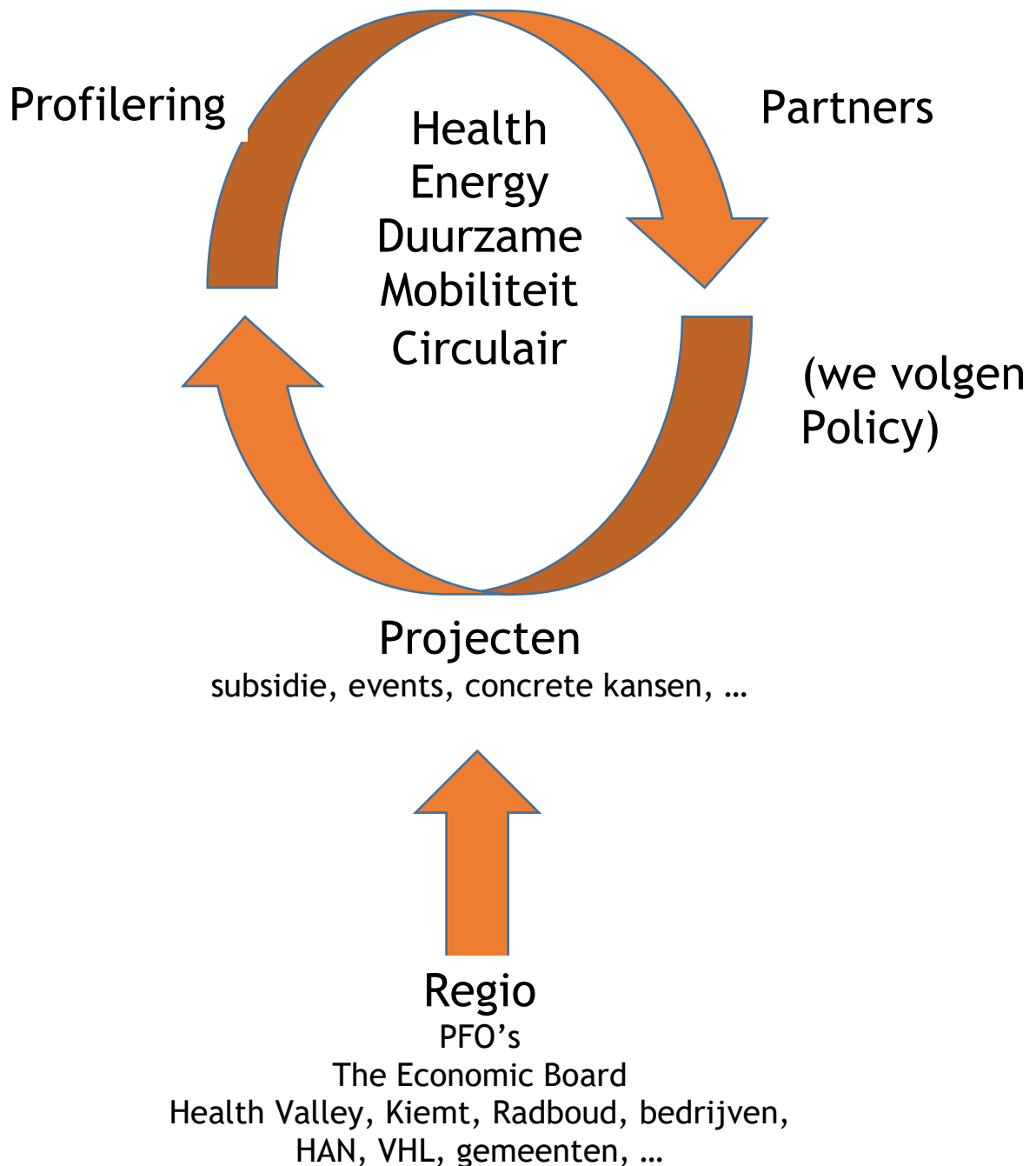
Van de Regio Arnhem Nijmegen naar Brussel

SMART ENERGY
SUSTAINABLE MOBILITY
HEALTH

Bureau Brussel

behartigt de belangen van de regio Arnhem Nijmegen in Europa.
Verbinden aan EU mogelijkheden = Public Affairs

	Projecten	Profilering	Partners	Public Affairs	Policy
Health <i>in 2030 dé internationale proeftuin voor innovaties in health en life sciences</i>	Projectideeën gematcht met CORAL partners (Health Valley en partners) Projectidee gepitcht ERRIN (nov 2018) Ontwikkeld: Projectvoorstel Horizon 2020 Diabetes en Health Valley Ingediend: Interreg Sport aanvraag Goedgekeurd: InDemand: Oost Nederland en Rijnstate partner Ontwikkeld: Liveable Cities voorstel (gezonde steden door groene oplossingen)	Event European Week of Regions and CitiesHealth vanuit innovatieprofiel Actief binnen netwerken ERRIN en CORAL Werving Europese deelname Health Valley event	Deelname ERRIN Deelname CORAL		
Energy <i>"In 2030 moet ca. de helft van het totale energieverbruik bespaard dan wel duurzaam zijn</i>	Interreg NWE: verkenning projecten Arnhem Hotspot Energy: adviseren over projectmogelijkheden en fonds/EIB	Nijmegen European Green Capital 2018: • Brussel teaser event georganiseerd bij de Permanente Vertegenwoordiging (160 aanwezigen) • EcoProcura	Study visit energietransitie georganiseerd voor Europese regio's Organisatie internationale partner meeting op thema groene projecten	Verkennen aansluiting EU Battery Alliance: energy ecosysteem bij op te richten EU accufabrieken succesvolle invulling en legacy van Nijmegen Green Capital 2018	LIFE mogelijkheden voor Green Capital Toekomst EU budget

	Projecten	Profilering	Partners	Public Affairs	Policy
<i>opgewekt, wijken moeten van het aardgas af en er moeten duurzame warmtebronnen komen."</i> <i>"Economische Hotspot Energy"</i> <i>European Green Capital</i>	Adviseren Groene Allianties de Liemers over Europese projectmogelijkheden Adviseren NextGarden over Europese projectmogelijkheden geothermie [ingediend] FLASH (waterkracht): Provincie trekt, Overbetuwe/Renkum associated [ontwikkeld] H2020 nature-based in gezonde wijken: RU en BaxCO [in ontwikkeling] Energiearmoede Interreg NWE [ingediend] H2Ships (Nijmegen follower) Geothermie verkenning [goedgekeurd] Waterstof vuilniswagen Advies Klimaatfonds Arnhem Zie projectenlijst	• Presentaties/events in Brussel (Benelux Talanoa, EESC, Polis) • COP24 Katowice • Mayors Summit call for action Hotspot Energy: profileringsmogelijkheden. Oa. energy scale up Synergiepark Innofase Werkbezoek Europees Parlement (Nijmegen, Duiven, Arnhem) Werkbezoek Comité van de Regio's [geadviseerd niet te doen] Regionale best practice op het gebied van regionale inkoop van duurzame energie mogelijk indienen EU Sustainable Energy Award Europarlementariër Bas Eickhout ambassadeur CleanMobilEnergy	Arnhem ("Energy from EU Projects") Aandacht voor Arnhemse Energy startups en living lab Energy ism KIC InnoEnergy Batterijbijeenkomst Brussel december 2018: 11 regionale partners bij European Battery Alliance (vervolg=fondsen en profiel)	(contacten met Europese partners, ondersteunen lobbytraject om Europese conferenties naar Nijmegen te halen, aandacht bij conferenties en bijeenkomsten)	

	Projecten	Profilering	Partners	Public Affairs	Policy
Duurzame Mobiliteit <i>Regionale bereikbaarheidsaanpak: robuust, duurzaam & slim: "het vervoer moet slimmer en nog schoner worden en zoveel mogelijk geëlektrificeerd worden"</i>	[Afgekeurd] voorstel Knowledge Innovation Community Urban Mobility, voor 7 jaar €400 mln euro in EU. De regio en Clean Mobility Center waren in voorstel aangesloten als testlocatie voor mobiliteitsinnovaties, incl business support [afgewezen] Horizon 2020 voorstel "Plan-IT": regionale bereikbaarheidsaanpak doorontwikkelen met Europese middelen Adviseren over projectmogelijkheden alle regiogemeenten, ook aan de hand van projecten onder regionale bereikbaarheidsaanpak en investeringsagenda (waterstoftankstation auto's, personenauto's en huisvuilwagen) Adviseren over Europese kansen lopende projectvoorstellen binnen PFO mobiliteit, afzonderlijke	Verkenning conferentie naar de regio (Polis, Civitas, binnenvaart) EWRC 2018 (mobiliteit): - succesvolle workshop waterstof met HyER en Arnhemse presentatie - workshop internationale verbindingen met regionaal profiel, ICE en ontwikkeling Emmerich-Zevenaar-Montferland Succesvolle invulling European Mobility Week 2018 door Nijmegen georganiseerd Presentatie afsluitend panel Polis conferentie Presentatie ontbijtbijeenkomst Europees Parlement oktober 2018 (Urban Agenda Partnership)	Duurzame stadslogistiek bijeenkomst tijdens European Green Capital 2018 ERRIN WG Transport Polis HyER Deelname New Mobility Services EIP verkend	Schone Binnenvaart (declaration of Nijmegen) ICE lobby Grensoverschrijdende gebiedsontwikkeling	Oplevering actieplan Urban Agenda Partnership Urban Mobility

	Projecten	Profilering	Partners	Public Affairs	Policy
	gemeenten en overige partijen actief op duurzame mobiliteit (bijv. Waterstof: HAN, Connexxion, stadslogistiek, etc.). [goedgekeurd] Waterstof vuilniswagen ingediend E-Hubs ingediend [goedgekeurd in 2019] [ingediend] Stadslogistiek aangesloten bij aanvraag Montferland-Zevenaar-Emmerich verkenning EU mogelijkheden voor grensoverschrijdende gebiedsontwikkeling Railterminal Gelderland: provincie doet EU aanvraag				
Circulaire Economie <i>“In 2050 moet de economie circulair zijn. In 2030 moet het restafval in 50% zijn verminderd tov 2016.”</i>	Advies regionale investeringen versterken met Europese middelen (Europese Investeringsbank) Advies Europees projectvoorstel 'circulair fietspad' (Zevenaar, NTP)	Succesvolle workshop European Week of Regions and Cities Meeorganiseren Circulaire Economie conferentie tijdens Green Capital 2018 Zevenaar winnaar InkoopWijs prijs	Verkennen lidmaatschap ACR+		

	Projecten	Profilering	Partners	Public Affairs	Policy
	Infra, Cirkelstad): Fast Track to Innovation (herindiening), clusteraanvraag EFRO (goedgekeurd) en daarmee uitrol naar andere regionale projecten Adviseren over Europese mogelijkheden voor projectenlijst onder investeringsagenda [advies] Living Lab Circular Economy [ingediend] Digital Support Repair Economy	Regio winnaar beste circulaire regio			
<i>Anders/overkoepelend</i>	Testfase Tablo: lopende partners, projecten en actieve stakeholders beter in beeld Rapport EU fondsen in GLD (250 mln geland in 5 jaar in Regio Arnhem Nijmegen) Zie projectenlijst	[afgerond] European Week of Regions and Cities en betrekken hier ambtenaren en bestuurders uit de regio bij. belangrijkste moment voor kennismaking met Europese activiteiten voor (nieuwe) collegeleden. Deelname 27 bestuurders uit regio. - Workshop regio in relatie tot TEN-T corridor - Workshop waterstof/alternatieve brandstoffen - Workshop Circulair	Testfase Tablo Zuid-Denemarken structurelere samenwerking Innovatieprofiel: structurelere innovatiesamenwerking Oost Nederland	Doorontwikkeling lobbyfiches Gesprekken met Eurocommissarissen: - Januari '18 Frans Timmermans – Ahmed Marcouch - Januari '18 Karmenu Vella – Hubert Bruls - Oktober '18 Sefcovic en	

Projecten	Profiling	Partners	Public Affairs	Policy
	- Workshop Internationale Handel - Kennismaking Huis van de Europese Geschiedenis - Exhibition Stand Virtual Reality: 700 bezoekers uit heel Europa die virtual reality film over onze regio bekeken hebben - Oost event: network - Diner met Europarlementariër EU Design Days presentatie Innovate/Kunstlab Arnhem EU Tourism Day (videopitch Doesburg en Berg en Dal na speech Eurocommissairs) Twitter Nieuwsbrief Brussels Lof		Canete – Harriët Tiemens Gesprekken Europarlementariërs	

Bijlage 4 Jaarverslag 2018 The Economic Board

Het jaarverslag is niet aan dit document toegevoegd, maar wordt separaat aangeboden.